

Warszawa, dnia 29 czerwca 2020

Znak sprawy: PRR.pz.053.72.2020

Pan

Gustaw Jędrejek

Prezes Lubelskiej Izby Rolniczej

Szanowny Panie Prezesie,

W odpowiedzi na Państwa mail z dnia 22 kwietnia 2020 r., przy którym przekazano *Stanowisko Zarządu Lubelskiej Izby Rolniczej z dnia 17 kwietnia 2020 r. w sprawie wdrożenia mechanizmów łagodzących negatywne skutki pandemii koronawirusa i choroby COVID-19 na rynku mleka i produktów mlecznych*, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi uprzejmie informuje, co następuje.

Bezprecedensowy w swej skali i zasięgu kryzys wywołany pandemią COVID-19 wpłynął na funkcjonowanie całej gospodarki światowej. Jego negatywne skutki dotknęły w mniejszym lub większym stopniu różne sektory produkcji, przetwórstwa i handlu, w tym rolnictwo. Wprowadzanie przez wiele krajów obostrzeń na granicach, jak również zamykanie całych branż będących zwyczajowymi odbiorcami produktów rolno-spożywczych spowodowały konieczność uruchomienia całego wachlarza działań stabilizujących rynki rolne i rekompensujących poniesione przez producentów rolnych straty.

W przypadku rynku mleka, skutki pandemii COVID-19 pokryły się w czasie z rozpoczęciem sezonowego wzrostu produkcji mleka, co przy gwałtownie zredukowanym popycie z uwagi na ograniczanie przez wiele krajów dostępu do ich rynków w szybkim czasie przelożyło się na spadek cen przetworów mlecznych. Spadek cen zbytu artykułów mleczarskich doprowadził z kolei w krótkim czasie do obniżenia cen płaconych rolnikom za surowiec mleczny.

Mając świadomość złożoności i powagi sytuacji rynkowej, a także pamiętając o ważnej roli jaką pełni produkcja mleka w kształtowaniu dochodów polskich gospodarstw rolnych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi już w połowie marca 2020 r. rozpoczęło intensywne działania, których celem było jak najszybsze uruchomienie przez Komisję Europejską wielokierunkowych

mechanizmów interwencyjnych. Polska domagała się, by pomoc przeznaczona na walkę ze skutkami COVID-19 w sektorze mleczarskim była uruchomiona zarówno w zakresie mechanizmów rynkowych o których mowa w przekazanym przez Pana Prezesa Stanowisku Zarządu LIR, jak i w ramach innych możliwych do wykorzystania środków.

W wyniku powyższych zabiegów Polski, oprócz otwartych w sposób automatyczny w okresie od 1 marca do 30 września 2020 r. zakupów interwencyjnych masła i odtłuszczonego mleka w proszku (OMP), Komisja Europejska w dniu 30 kwietnia 2020 r. przyjęła pakiet legislacyjny, dotyczący działań na różnych dotkniętych pandemią COVID-19 rynkach rolnych (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=OJ:L:2020:140:TOC>). Pakiet obejmuje jedenaście rozporządzeń, i dotyczy następujących mechanizmów pomocowych:

- dopłat do prywatnego przechowywania masła, OMP, serów, świeżego i schłodzonego mięsa z bydła, a także do mięsa baraniego i koziego;
- elastyczności w programach sektorowych w odniesieniu do owoców i warzyw oraz Programu dla szkół;
- zawieranie porozumień i wydawanie decyzji w zakresie planowania produkcji w sektorze mleka i przetworów mlecznych;
- zawieranie porozumień i wydawanie decyzji w zakresie środków stabilizacji rynku w sektorze ziemniaków;
- upoważnienie podmiotów na rynku roślin ozdobnych i kwiatów do zawierania dobrowolnych porozumień oraz wydawania wspólnych decyzji w zakresie wycofania z obrotu i bezpłatnej dystrybucji, wspólnej promocji i tymczasowego planowania produkcji przez sześć miesięcy od daty wejścia w życie rozporządzenia;
- zniesienia limitu maksymalnie jednej trzeciej wydatków na środki zarządzania kryzysowego dla organizacji producentów owoców i warzyw realizujących program operacyjny.

Ponadto w dniu 7 maja 2020 r. na Specjalnym Komitecie ds. Rolnych omawiany był popierany przez Polskę, projekt rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) w sprawie zastosowania wobec 2020 r. odstępstw od stosowania przepisów rozporządzenia (UE) 2017/891 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2016/1149 w odniesieniu do sektora wina w związku z pandemią koronawirusa COVID-19.

MRiRW stale zachęca producentów rolnych do organizowania się w organizacje producentów, które są odpowiedzialne za skuteczne równoważenie relacji popytowo-podażowych na poszczególnych rynkach rolnych. Główną rolą organizacji producentów jest wzmocnienie pozycji rynkowej i stabilizacja dochodów producentów będących ich członkami poprzez planowanie i dostosowywanie produkcji do popytu, koncentrację podaży i poprawę wprowadzania produktów do obrotu, a także optymalizację kosztów produkcji czy oferowanie pomocy technicznej. Dla przykładu

organizacje producentów na rynku owoców i warzyw w ramach programów operacyjnych mogą również prowadzić działania w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym i zarządzania kryzysowego, w szczególności mechanizmu wycofania z rynku. W odniesieniu do każdego produktu wycofanie z rynku nie może przekraczać 5% ilości tego produktu sprzedanej przez daną organizację producentów. Podobne prawne możliwości regulacyjne mają także podmioty działające w sektorze mleka. Organizacje producentów posiadają zatem narzędzia pozwalające na skuteczne ograniczenie niekorzystnego wpływu kryzysu na ich sytuację ekonomiczną.

W efekcie podjętych działań i uruchomionych mechanizmów interwencyjnych, na dzień 21 czerwca 2020 r. (25. tydzień br.) do objęcia dopłatami do przechowywania zgłoszono w ramach UE:

- 55,0 tys. ton masła,
- 43,8 tys. ton serów,
- 13,2 tys. ton OMP.

W ramach powyższych mechanizmów polskie podmioty wykazały jak dotychczas zainteresowanie przechowywaniem:

- 431 ton masła,
- 39 ton sera,
- 24 ton OMP.

W opinii Komisji Europejskiej oraz Europejskiego Stowarzyszenia Mleczarstwa wdrożony program dopłat przyczynił się do powstrzymania dalszego spadku cen zbytu przetworów mlecznych oraz zapobiegł korzystaniu przez unijne podmioty z mechanizmu sprzedaży masła i OMP na zapasy interwencyjne UE. Jak dotychczas jedynie Czechy zaoferowały na interwencyjną sprzedaż 115 ton OMP po cenie 169,80 EUR/100kg.

W rezultacie średnie unijne rynkowe ceny masła i OMP od II połowy maja 2020 r. wykazują na rynkach UE tendencję rosnącą. Średnia cena zbytu masła w UE w 25. tygodniu br. (15.-21.06.2020 r.) wyniosła 317 EUR/100 kg i była wyższa od najniższej ceny tegorocznej ceny z dnia 10 maja br. (281 EUR/100kg) o 12,8%. Jednocześnie cena ta była niższa od ceny masła sprzed roku o 19%, należy jednakże pamiętać że w latach 2018-2019 ceny masła osiągnęły historycznie wysokie poziomy. Cena OMP w 25. tygodniu br. ukształtowała się na poziomie 214 EUR/100kg i była wyższa od najniższej tegorocznej ceny odnotowanej w dniu 3 maja 2020 r. (191 EUR/100kg) o 12%, będąc jednocześnie o 4% wyższą od ceny OMP sprzed roku.

Podobną tendencję wykazują krajowe ceny produktów mleczarskich w Polsce. Średnie ceny zbytu masła i OMP na dzień 21 czerwca 2020 r. ukształtowały się następująco:

- OMP 200 EUR/100 kg, tj. 17,8% powyżej ceny interwencyjnej (169,80 EUR/100kg) i trend wzrostowy zarówno w porównaniu do sytuacji sprzed miesiąca (+2,2%) jak i w porównaniu do sytuacji sprzed roku (+7,1% r/r);
- masło 293 EUR/100kg, tj. 32,1% powyżej ceny interwencyjnej (221,75 EUR/100kg) i trend wzrostowy w porównaniu do sytuacji sprzed tygodnia (+0,5% t/t) i miesiąca (+7,2% m/m) oraz spadkowy w porównaniu do sytuacji z czerwca 2019 r. (-16,3% r/r).

Ceny zbytu przetworów mlecznych w ostatnich miesiącach, kształtowane tak jak w przypadku innych rynków rolnych głównie przez pandemię COVID19, przekładają się na poziom cen płaconych unijnym rolnikom za surowiec mleczny. Średnie unijne ceny zbytu mleka w UE spadły o 4,7% z poziomu 35,20 EUR/100kg w lutym 2020 r. do poziomu 33,53 EUR/100kg w kwietniu 2020 r., a szacunki na maj br. wskazują na dalszy jej spadek do poziomu 33,13 EUR/100kg (-1,2% m/m). Średnia cena skupu mleka w UE-27 z kwietnia br. była jednocześnie o 3,1% niższa od ceny z kwietnia 2019 r. Krajowa cena skupu mleka wyniosła w kwietniu 134,3 zł/100kg i była niższa od ceny z marca br. o 2,7% (138 zł/100kg) oraz o 1,4% niższa od ceny sprzed roku. W maju br. trend się utrzymał. Średnia cena skupu mleka wyniosła w Polsce 133,1 zł /100kg i była niższa od ceny sprzed miesiąca o 0,9% oraz od ceny sprzed roku o 1,6%. Wprowadzone mechanizmy interwencji rynkowej wpłynęły na poprawę cen zbytu przetworów mlecznych, co w niedługiej perspektywie powinno doprowadzić także do zatrzymania spadków cen skupu surowca mlecznego. Nie będzie to jednak proces natychmiastowy zważywszy na sezonowy wzrost podaży mleka.

Mając na uwadze powyższe Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie ograniczyło swej aktywności jedynie do wymienionych powyżej mechanizmów interwencyjnych. W odpowiedzi na trwający kryzys, Komisja Europejska w dniu 30 kwietnia 2020 r., uwzględniając zgłoszone wcześniej przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi propozycje, przedstawiła projekt zmiany rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, w którym wprowadza nowe – jednorazowe, ograniczone w czasie działanie w ramach, którego państwa członkowskie będą mogły do końca 2020 r. przyznać wsparcie dla właścicieli gospodarstw rolnych (do 5 tys. euro) oraz małym i średnim przedsiębiorstwom (do 50 tys. euro) w sytuacjach nadzwyczajnych związanych z zagrożeniem i skutkami występowania Covid-19. W ramach tej pomocy Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi planuje wdrożyć zmiany do polskiego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020). Obecnie trwa szczegółowa analiza możliwych do zastosowania w PROW 2014- 2020 propozycji rozwiązań, które mogłyby być wykorzystane w obecnej sytuacji, także w przypadku producentów mleka. W dniu 26 czerwca 2020 r. zostało opublikowane *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/872 z dnia 24 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1305/2013 w odniesieniu do szczególnych działań mających zapewnić nadzwyczajne tymczasowe wsparcie w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w odpowiedzi na*

epidemię COVID-19 (Dz. Urz. UE z dnia 26.06.2020 L 240, str. 1), które stanowi podstawę prawną do realizacji powyższych działań na poziomie krajowym .

Podsumowując wyrażam nadzieję, Szanowny Panie Prezesie, że przedstawione powyżej działania Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w efektywny i skuteczny sposób uzupełnią mechanizmy wsparcia krajowego rolnictwa przyjęte przez polskich parlamentarzystów i wdrażane przez polski rząd w ramach tzw. tarcz antykryzysowych, a tym samym wpłyną na zrównoważenie sytuacji finansowej producentów rolnych i umożliwią m.in. planowanie oraz stabilizację produkcji rolnej. Jednakże aby móc w pełni ocenić czy przyjmowane działania są wystarczające oraz czy przynoszą oczekiwany rezultat Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie kontynuowało szczegółowy monitoring sytuacji na rynkach rolnych w trakcie pandemii. Ponadto, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie nadal zwracało uwagę Komisji Europejskiej na konieczność podwyższenia niezmiennych od wielu lat cen interwencyjnego zakupu masła i OMP, tak by ich wysokość odpowiadała rzeczywistym, rosnącym kosztom produkcji.

Z poważaniem

w/z Dyrektora
Departamentu Przetwórstwa i Rynków Rolnych
Joanna Trybus
z-ca Dyrektora
Departamentu Przetwórstwa i Rynków Rolnych
/podpisano elektronicznie/

